

Рецензия

От Проф. д-р Мария Борисова Балабанова, д.м.

Катедра по дерматология и венерология, Медицински факултет, МУ София

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор”

по научната специалност „Онкология”, шифър 03.01.46

на д-р Ива Иванова Гаврилова

лекар ординатор в Клиниката по онкодерматология на УСБАЛО-ЕАД , София

На тема: „Редки злокачествени кожни болести: анализ и оценка на моделите на терапевтично поведение в България и критерии за експертен център“

Научен ръководител

Доц. Д-р Лъчезар Джонгов, д.м.

Представеният ми комплект материали е в съответствие с чл. 9 от Закона за развитие на академичния състав в Р. България, във връзка с чл.30, ал.3 от Правилника за прилагане Закона за развитие на академичния състав в Р. България и изискванията на чл.66, ал.4 от Правилника за условия и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в УСБАЛО-ЕАД.

Съгласно Заповед № 3-97/26.03. 2018 г. д-р Стефан Константинов - Изпълнителен директор на УСБАЛ по Онкология-ЕАД, както и решение на Научния съвет на УСБАЛ по Онкология-ЕАД (заседание на НС от 13.03.2018 г.) съм назначена за член на Научното жури, на първото заседание на което съм избрана за рецензент на горепосочения дисертационен труд.

Кратки биографични данни: Д-р Ива Иванова Гаврилова е родена на 24.04.1981 г.в гр. София., където завършва с отличен успех Националната гимназия по древни езици и култури “ Св.Св. Константин Кирил Философ” през 1999г.

Висшето си образование по медицина завършва през 2005 г. Медицински Университет гр. София, където придобива диплома магистър по медицина. От 02.2006 г.е зачислена като лекар-ординатор в Клиника по онкодерматология/ СБАЛО-ЕАД, а от 1.09. 2010 г. до 1.01.2015 г. специализира хирургия в Клиника по обща и коремна хирургия/ СБАЛО-ЕАД.

Следват специализации по пластична, естетична и реконструктивна хирургия клиниките: “Шато дьо ла Майе”- Версай, “Сен Луи” - Париж и “Бизе” – Париж, Франция. До момента продължава специализацията и по пластична, естетична и реконструктивна хирургия във Франция.

Редките злокачествени кожни болести (РЗКБ) са част от редките злокачествени болести (РЗБ). РЗКБ и по-специално атипичните им форми, представляват сериозно диагностично предизвикателство за клиницистите.

Повечето редки нозологии в началните си прояви наподобяват редица доброкачествени заболявания и тумори. Необходими са задълбочени познания за тяхната биология, клинична изява и поведение, както и опит в избора на подходящ диагностичен метод . Поставянето на аркуатна морфологична диагноза е скелета в изграждането на прецизен терапевтичен подход. За тази цел се провеждат редица диагностични процедури, като същевременно се подбират леснодостъпни и по евтини методики, последвани от периодичен целотелесен контрол.

Д-р Ива Гаврилова си поставя цел да се анализират и оценят моделите на терапевтично поведение при редки злокачествени кожни болести в България и да се предложат критерии за експертен център.

Поставените пред докторантката задачи – анализ на значимостта на редките злокачествени кожни болести в България, сравнени с епидемиологичните показатели заболяемост и преживяемост със средните за Европа; анализ и оценка на обема дейност на болниците за лечение на РЗКБ, както и формулиране на критерии за качество на медицинското обслужване в експертен център за РЗКБ се прави за първи път в България по отношение на редките кожни тумори.

Д-р Гаврилова включва в групата на РЗКБ и малигнения меланом, чиято заболеваемост в България, за разлика от Европа е < 6/100 000. Това е принос със сериозна практическа стойност, поради голямата социална значимост на този тумор.

Докторантката има задълбочени познания по темите, които разработва, позовавайки се на данните от проектите RARECARE и RARECAREN, съответно за наблюдение на редките злокачествени болести в Европа и Информационна мрежа за редки злокачествени болести. В литературният обзор убедително и задълбочено са представени най новите данни за класификацията, етиологията, клиникопатологичните характеристики, стадирането, лечението и проследяването на РЗКБ. Поради своята изчерпателност и достоверност базирана на научни доказателства, обзора представлява на практика едно ръководство, което публикувано самостоятелно би било отличен източник за ползване, както за обучение така и в лекарската практика.

Методиката на дисертацията подбрана съобразно задачите обхваща:

- Класификация на редки злокачествени тумори
- Методи за анализ на епидемиологични показатели
- Обем дейност на лечебните заведения - използвани са данни от Българския национален раков регистър (БНРР) за диагностицираните през периода 2005- 2013 г. пациенти със злокачествени тумори на кожа. От тях са избрани случаите с редки злокачествени кожни болести (РЗКБ) според класификацията на RARECAREN със следните диагнози – карцином на кожни придатъци, Kaposi сарком, невроендокринен карцином на кожа и кожен меланом.
- Критерии за експертен център за РЗКБ - изготвяне на списък с критерии и индикатори за експертен център за РЗКБ
- Описателна статистика – честотни разпределения, графични методи.

Дисертационният труд е написан на 137 страници и е структуриран както следва:

Заглавна страница, съдържание, използвани съкращения – 4 стр.;

Въведение и литературен обзор – 49 стр.;
Цел, задачи, материал и методи – 5 стр.;
Резултати и обсъждане – 57 стр.;
Изводи, заключение и приноси – 2 стр.;
Книгопис – 7 стр.;
Библиографията включва 133 литературни източници. Дисертацията е отлично
онагледена с таблици, диаграми, графики.

В дисертационния си труд д-р Гаврилова прави изводи към трите основни поставени
задачи, като :

Причината за по ниската заболеваемост от невроендокринен карцином; Анализ
на преживяемостта на пациентите с карцином на кожни придатъци, Kaposi
сарком, невроендокринен карцином на кожа и кожен меланом; Представяне на
тенденции в заболяемостта от РЗКБ в България и Европа; Идентифицирани се
пет лечебни заведения, за провеждане лечението на пациенти с РЗКБ, които биха
могли да претендират за експертни центрове; Оценен е обема дейност на
болниците като фактор, влияещ върху преживяемостта на пациентите с РЗКБ ;
Анализира се за първи път степента на централизация на лечението на РЗКБ в
България; Разработени са критерии за експертен център за РЗКБ;
Представени са сериозни пропуски по отношение на диагностиката и стадиране
на РЗКБ; Формулирани са препоръки и предложения за подобряване качеството
на медицинското обслужване на пациентите с РЗКБ.

Впечатление правят резултатите по задача 3 и по-конкретно, представената от
дисертанта новаторска стратегия с издържани и задълбочени предложения за
подход при справяне с идентифицираните проблеми и предизвикателства

В дисертационния си труд д-р Гаврилова представя научни, приложни и
научно-приложни приноси, по голямата част от които са с оригинален характер за
България. Получените данни убеждават в достойнствата на научната разработка.
Трябва да се има предвид, че анализа на значимостта на РЗКБ (редките злокачествени
кожни болести), особеностите в разпространението, диагностиката и лечението при
отделните диагнози, както и моделите на терапевтично поведение и степента на
централизация се извършва за първи път в нашата страна .

Нямам забележки към дисертационния труд по същество, тъй като докторантката се е съобразила напълно с изискванията.

В заключение мога да кажа, че дисертационния труд на д-р Ива Иванова Гаврилова си поставя една амбициозна задача да допринесе за разкриване на потенциални пропуски в регистрация, диагностика и лечение на пациентите с РЗКБ (редките злокачествени кожни болести). Предложени са новаторски и адекватни решения за преодоляването им. Разработените от дисертанта индикатори и критерии за анализиране качеството на медицинското обслужване в ЛЗ, би спомогнало за реално утвърждаване на експертни центрове, обособяване на експертни групи с тясна колаборация между специалистите.

В глобален план това би спомогнало страната ни да бъде достоен партньор в международни проекти и част от мрежите за лечение пациентите с РЗКБ в Европа.

Предлагам на уважаемите членове на Научния съвет да гласуват положително и да присъдят на д-р Ива Иванова Гаврилова образователна и научна степен “доктор”.

София, 15.05.2018 г.

Рецензент:

(Проф. Д-р Мария Борисова Балабанова)